

Finansinspektionen
Att: Eric Leijonram
Via e-post: finansinspektionen@fi.se

Stockholm
2021-05-05

Ert dnr
FI Dnr 20-20058

Vårt dnr
2021/047

Remissvar angående förslag till nya allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Den 29 maj 2020 publicerade EBA riktlinjer om kreditgivning och övervakning. Riktlinjerna är utfärdade enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet. Syftet med riktlinjerna är att etablera sunda och robusta metoder för bland annat riskhantering vid kreditgivning och övervakning av kreditexponeringar. Riktlinjerna gäller i sin helhet för kreditinstitut och värdepappersföretag.

Eftersom Finansinspektionen inte har något bemyndigande att meddela föreskrifter på konsumentkreditlagens område är rekommendationer genom allmänna råd den lämpligaste regleringen. Finansinspektionen föreslår därför nya allmänna råd som ska ersätta de nuvarande allmänna råden (FFFS 2014:11) om krediter i konsumentförhållanden. Det övergripande syftet med förslaget är att vägleda företagen under Finansinspektionens tillsyn om hur de, givet förutsättningarna på den svenska kreditmarknaden, bör agera för att leva upp till kraven i konsumentkreditlagen (2010:1846), särskilt vad gäller kraven på god kreditgivningssed och på kreditprövning.

För att uppnå syftet med översynen av de allmänna råden, det vill säga att ta fram tydliga allmänna råd och i förlängningen bidra till ett högt skydd för konsumenterna, ser Finansinspektionen ett behov av att ge företagen vägledning om hur konsumentkreditlagens bestämmelser bör tolkas utifrån de förutsättningar som gäller på den svenska marknaden. EBA:s riktlinjer fyller en viktig funktion vid uttolkandet av reglerna. Riktlinjerna har dock, som ovan nämns, sin grund i flera olika rättsakter med varierande perspektiv. Vidare är de delvis allmänt hållna och beaktar inte de varierande förutsättningarna i olika medlemsstater

när det gäller exempelvis tillgång till externa källor och offentliga register. Därför anser Finansinspektionen att det är motiverat att även fortsättningsvis ha allmänna råd som återspeglar de svenska förhållandena, och detta även i de delar som omfattas av tillämpningsområdet för EBA:s riktlinjer.

Konsekvenser

Avrådanderegeln

NNR noterar att det i remisspromemorian anges att med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet kan det vara ofördelaktigt för en konsument att finansiera en produkt med exempelvis en blancokredit om kreditgivaren även kan erbjuda en annan, lämpligare kredittyp. I dessa fall kan det enligt remisspromemorian vara motiverat att kreditgivaren avråder konsumenten från att ta blancokrediten. Avrådandesskyldigheten är en ren undantagsregel som inte definierats närmare i lagens förarbeten, eftersom det inte bör finnas några omständigheter som medför att den normalt gäller. Exemplifieringen och skrivningen i rådet kan få snedvridande effekter på konkurrensen på marknaden. Detta då andra kreditgivare, som inte har en motsvarande alternativ till en blancokredit att erbjuda, i den situation som tas upp i remisspromemorian, inte hade behövt avråda från en motsvarande blancokredit. Exemplifieringen i promemorian och skrivningen i rådet kan därför få konsekvenser som behöver redovisas.

NNR noterar vidare att det i remisspromemorian rekommenderas ett avrådande i den situationen att en konsument ansöker om nya krediter för att lösa gamla krediter om de ekonomiska effekterna av en sådan omläggning skulle bli ofördelaktiga för konsumenten. En avrådandeskyldighet är inte given i en sådan situation, då en omläggning (eller sammanläggning av fler krediter) till en längre betalningsplan kan vara helt nödvändig för att konsumenten ska kunna fullgöra sina åtaganden. Konsekvenserna av formuleringen i promemorian och skrivningen i rådet kan uppenbarligen få konsekvenser som behöver redovisas. Konsekvensutredningen behöver kompletteras.

Underlag för kreditprövning

NNR noterar att i det föreslagna rådet anges att en kreditgivares bedömning av en konsuments ekonomiska förutsättningar att fullgöra ett kreditavtal bör i regel grundas på uppgifter om konsumentens sysselsättning, konsumentens inkomster, utgifter och skulder, och borgensåtaganden som konsumenten har tecknat. I rådet anges vidare att bedömningen även bör grundas på uppgifter om syftet med krediten, om krediten är av sådant slag att uppgiften om syftet kan ha betydelse för bedömningen.

Rådet bygger på EBA:s riktlinjer p 85, där det anges att institut och kreditgivare ”*bör ha tillgång till och använda information, med stöd av nödvändiga och lämpliga underlag*”, avseende åtminstone ett antal uppgifter, varav ovannämnda tre omnämns. Därefter uppger EBA:s riktlinjer att institut och kreditgivare ”*kan överväga att använda specifika uppgifter, dataposter och underlag*” som anges i riktlinjernas bilaga 2. Att EBA valt formuleringarna ”bör ha tillgång till och använda information” samt ”kan överväga att använda” beror på den skönsmässiga bedömning som kreditgivarna enligt direktivet och praxis ska göra av vilken information som är tillräckligt underlag för en kreditprövning. NNR menar därför att rådets formulering att de nämnda uppgifterna ”bör” inhämtas utgör en överimplementering av EBA:s riktlinjer och således behöver motiveras särskilt. Konsekvensutredningen behöver kompletteras i detta avseende.

Uppgiftsinhämtande om konsumenten

Det föreslagna rådets skrivning under rubriken Kreditprövning i kapitel 2 är ”Kreditgivaren bör hämta in de uppgifter som bedömningen grundas på från ändamålsenliga källor, vilket ofta betyder att uppgifter behöver inhämtas från konsumenten”. Detta kan tolkas som en överimplementering med hänsyn till att det i Sverige finns en mycket god tillgång på tillförlitliga data, som när den används på ett evidensbaserat sätt visat sig ge mycket god prediktion och låga kreditförluster. Det följer även av gällande praxis i den s.k. H&M-domen att det kan vara fullt tillräckligt att uppgifter inhämtas från register. Skälen till och konsekvenserna av att Finansinspektionen trycker på att uppgifter ofta behöver inhämtas från konsumenten behöver klargöras och beskrivas i konsekvensutredningen.

Slutsats

NNR anser att överimplementering som huvudregel bör undvikas då det leder till ökade olikheter och minskad transparens om vilka regler som gäller på den inre marknaden. Vid övervägande att överskrida miniminivån måste konsekvensutredningen innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag. NNR finner därför att underlaget behöver kompletteras med avseende på de förslag till överimplementering som föreslås, innan myndigheten kan gå vidare med ärendet.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist